

RAADSVORSTEL

ONDERWERP

Regionale Energiestrategie (RES) Twente 1.0

BESLISPUNTEN

1. De definitieve Regionale Energiestrategie (RES) Twente 1.0. als strategisch koersdocument vast te stellen.
2. In te stemmen met een bijdrage van gemeente Twenterand van 82 GWh duurzame opwek elektriciteit volgens voorgestelde energiemix

INLEIDING

Op 28 juni 2019 heeft het kabinet de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015) bekend gemaakt in de vorm van het [Nationaal Klimaatakkoord](#). In dertig energieregio's in Nederland vindt een uitwerking plaats waar en hoe elektriciteit op land gezamenlijk 35 Terawattuur (TWh) duurzaam opgewekt kan worden in 2030. En ook welke warmtebronnen te gebruiken zijn in samenhang met de warmtevraag en welke warmte-infrastructuur daarvoor nodig is, zodat woningen en (bedrijfs)gebouwen op termijn van het aardgas af kunnen. De RES Twente is uitgewerkt door de veertien gemeenten samen met provincie Overijssel, waterschappen en de partners netbeheerders, Twence, kennisinstellingen, woningcorporaties en belanghebbenden.

De RES Twente 1.0 beschrijft de bijdrage van Twente aan het Klimaatakkoord. Twenterand maakt deel uit van deze Twentse samenwerking en levert daarmee haar bijdrage.

Na het opleveren van de concept-RES Twente in april 2020, is er aan gewerkt om van de bouwstenen te komen tot een concreter voorstel. In de periode van maart tot en met april 2021 is het voorlopig ontwerp RES Twente 1.0 beschikbaar gesteld, toegelicht en voorgelegd aan de gemeenten, het waterschap en de provincie. De volksvertegenwoordigers zijn in de gelegenheid gesteld om moties of reacties te geven. Daarna zijn de reacties van raden en belanghebbenden verwerkt om te komen tot het voorliggende definitieve RES Twente 1.0.

BEOOGD EFFECT

Het voorstel draagt bij aan het samen met medeoverheden en maatschappelijke partners werken aan het behalen van de doelen voor duurzaamheid en energiebesparing (doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH en het Ontwikkelprogramma Agenda Duurzaam Twenterand). Dit draagt bij aan het verminderen van de CO2 uitstoot door energie duurzaam op te wekken en gebouwen en bedrijven zonder aardgas te verwarmen.

ARGUMENTEN

1.1 Het strategisch koersdocument voorleggen ter besluitvorming

De definitieve RES Twente 1.0 is opgeleverd in de vorm van een strategisch koersdocument en een bijlagenboek. Alleen het koersdocument wordt voorgelegd ter besluitvorming. De belangrijkste doelen en procesafspraken zijn uitgewerkt in het koersdocument en samengevat in hoofdstuk 2. In het koersdocument wordt naar de bijlagen met achtergrondinformatie verwezen waar nodig. Het bijlagenboek wordt niet vastgesteld.

Ten opzichte van het voorlopig ontwerp RES is de volgorde van de afspraken gewijzigd en zijn afspraken herschreven of toegevoegd. Dit is bedoeld ter verduidelijking voor de besluitvorming en geeft beslissers en belanghebbenden meer inzicht en sturing op het vervolgproces. De wijzigingen in de procesafspraken zijn doorgevoerd naar aanleiding van de ontvangen reacties. In essentie zijn de procesafspraken uit het voorlopig ontwerp behouden. De RES Twente komt met de wijzigingen tegemoet aan de wensen en zorgen van volksvertegenwoordigers, partners en belanghebbenden.

1.2 De RES Twente 1.0 geeft invulling aan de regionale doelstelling om in 2050 energieneutraal te zijn

Alle Twentse gemeenten (via VNG), Provincie en Waterschappen hebben het Klimaatakkoord ondertekend en de Startnota RES Twente (in december 2019) vastgesteld. Hiermee hebben zij zich gecommitteerd aan deelname aan het RES-proces. De Twentse gemeenten, provincie Overijssel en Waterschappen

Vechtstromen en Rijn en IJssel moeten bijdragen aan het Klimaatakkoord, binnen de reële mogelijkheden die Twente heeft. Daarbij wordt het afwegingskader uit de vastgestelde Startnota RES Twente gebruikt.

1.3. Volgens afspraken uit het Klimaatakkoord worden alle gemeenteraden gevraagd de definitieve RES 1.0 vast te stellen

In het Klimaatakkoord is afgesproken om de RES door de gemeenteraden te laten vaststellen. De RES Twente 1.0 is een belangrijke stap om te komen tot een gezamenlijke Twentse bijdrage aan het Klimaatakkoord. De RES Twente 1.0 vraagt colleges, bestuur, volksvertegenwoordigers (14 Twentse gemeenteraden, Algemeen Bestuur waterschap Vechtstromen en Provinciale Staten) om het strategische koersdocument vast te stellen om zo bij te dragen aan de doelen uit het Nationaal Klimaatakkoord. Daarmee wordt gevraagd akkoord te gaan met een inspanningsverplichting om de doelen voor zowel duurzame opwek elektriciteit als voor de warmteopgave te realiseren. De RES werkt zo aan regionale beleidsvorming waarbij de partners gelijkwaardige verantwoordelijkheden hebben in de samenwerking.

1.4 De moties en reacties van colleges en raden op het voorlopig ontwerp RES 1.0 van april 2021

Eerst is er een concept RES Twente gemaakt. Dit concept RES Twente is vastgesteld door het college op 14 juli 2020 en besproken in de gemeenteraad. De wensen en bedenkingen van de raad zijn overgebracht aan de RES organisatie. Het college heeft daarna op 16 maart 2021 het voorlopig ontwerp RES Twente 1.0 vastgesteld en voor een reactie aangeboden aan de raad. Het voorlopig ontwerp RES Twente is behandeld in de raad op 20 april 2021. De reactie van de raad Twenterand op het voorlopig ontwerp RES is doorgeleid naar de RES stuurgroep en organisatie. Door de Twentse gemeenteraden, AB en Provinciale Staten zijn verschillende moties en reacties ingediend. Ook hebben belanghebbenden in diverse bijeenkomsten en gesprekken hun inbreng geleverd. In bijlage 1 van het bijlagenboek van de RES Twente 1.0 is de rode draad van de reacties aangegeven en is opgenomen hoe de reacties en moties op het voorlopig ontwerp RES zijn verwerkt. Door de Twenteraad/ initiatiefgroep RES Twente is er voor volksvertegenwoordigers een bijeenkomst op 19 mei georganiseerd over de 'RES Twente 1.0 - van oordeelsvorming naar besluitvorming'.

1.5 Twentse Energieagenda

Een aantal moties en een aantal opmerkingen van belanghebbenden gaat over mogelijke ontwikkelingen van nieuwe technieken en de onderlinge afstemming van projecten en lokale koppelkansen. Hiervoor wordt in de periode van de RES 1.0 naar de RES 2.0 gewerkt met een Twentse Energieagenda. Daarin wordt een programmeertafel en een onderzoekstafel gevormd met partners uit het bedrijfsleven, onderwijs en overheden om ontwikkelingen op de voet te volgen en kansen voor Twente te kunnen signaleren.

2.1 Lokale uitwerking bijdrage Twenterand

Op 14 juli 2020 heeft het college de concept bijdrage van Twenterand aan de RES Twente tot 2030 vastgesteld op 82 GWh, door:

- Zoveel mogelijk zonnepanelen op daken (en parkeerterreinen). Dat betekent 30% van alle grote daken (26 ha), 22 GWh.
- 25 ha zonneveld (die nu al gerealiseerd zijn), 20 GWh
- vier windmolens (in een zoekgebied windenergie Vriezenveen zuidoost), 40 GWh

De bijdrage van Twenterand in de RES Twente is ook te vinden in de app [Regionale Energiestrategie Twente | App voor meer inzicht in...](#), waarin ook een indicatie van de maatschappelijke kosten is te zien.

De bijdrage van Twenterand betekent

- Dat het bestaande (ruimtelijk) beleidskader voor duurzame energie (uit 2017) moet worden aangepast. We zijn bezig dit nieuwe beleidskader voor duurzame energie te ontwikkelen en denken dit na de zomer aan de gemeenteraad aan te kunnen bieden.
- Zoekgebieden zijn gebieden waarvoor de (technische) mogelijkheden voor wind verder worden onderzocht – bij voorkeur in een gebiedsproces met inwoners. Voor een zorgvuldig proces voor het zoekgebied wind Vriezenveen zuidoost met inwoners en ondernemers is afstemming en verkenning opgestart met de buurgemeenten Almelo en Tubbergen, provincie Overijssel en RES-Twente met de ondersteuning van een provinciale gebiedsregisseur. Het vraagt in de concrete uitwerking om een zorgvuldige voorbereiding van het proces, een zorgvuldige communicatie en participatie met inwoners, en zorgvuldige weging van belangen en andere opgaven. De communicatie met de omgeving is gestart met een webinar (in 2 sessies) op 26 april 2021. Het verder onderzoeken van de mogelijkheden voor windmolens in het voor Twenterand gekozen zoekgebied Vriezenveen zuid oost, willen we graag samen met inwoners en de omgeving doen. Mogelijke effecten op volksgezondheid en leefomgeving en ook de onderwerpen compensatie, verdeling van lusten en lasten en de

mogelijkheden voor participatie krijgen in dat gebiedsproces een uitwerking. De informatiebijeenkomst van 26 april was wat ons betreft de start van een reeks (online) bijeenkomsten in het gebiedsproces, waarin we de directe omwonenden willen betrekken en informeren.

- Voor verbetering van de netcapaciteit werkt Enexis samen met de gemeente aan uitbreiding van de capaciteit rondom het elektriciteitsstation in Vroomshoop.
- We verkennen de kansen voor groen gas / biogas samen met andere Twentse plattelandsgemeenten in een groen gas coalitie in RES Twente verband.
- Voor 2030 wil Twenterand maximaal inzetten op het benutten van de mogelijkheden van Zon op Dak. Op dit moment kunnen niet alle aanvragen voor teruglevering worden gerealiseerd vanwege beperkte netcapaciteit of omdat zon op dak verzekeringstechnisch niet mogelijk is. Via RES Twente én de NP RES wordt ook landelijk aandacht gevraagd voor de knelpunten voor zon op dak.

KANTTEKENINGEN

1.1 Wat wanneer de raad niet in kan stemmen met de RES 1.0?

Tijdens het bestuurlijke afstemmingsoverleg is aangegeven dat de RES Twente 1.0 gezien moet worden als een strategisch koersdocument. Elke partij afzonderlijk zal zich zwaarwegend inspannen om de bijdrage aan duurzame elektriciteit opwek in GWh die ze heeft toegezegd ook te gaan realiseren naar 2030 en draagt daarnaast bij aan de uitwerking van de regionale structuur warmte van Twente (in coalities). Wanneer een college of raad niet instemt met de definitieve RES 1.0 kan het escalatiemodel, zoals omschreven in de [startnota RES Twente](#) in werking worden gesteld. Alle partijen hebben deze startnota vooraf vastgesteld.

1.2 Procesafspraken

Gemeenten zijn onderweg naar de RES 1.0 aan de slag gegaan met de vormgeving van het lokale beleid en hebben zoekgebieden voor grootschalige opwek bekend gemaakt, uitsluitingsgebieden aangewezen of energieprojecten vanuit de samenleving gefaciliteerd. Gemeenten volgen daarin hun eigen werkwijze en tempo, binnen de koers van de RES Twente.

1.3 Informeren en betrekken van de samenleving

Parallel aan de ontwikkeling van de concept RES Twente naar de RES Twente 1.0 zijn er verschillende momenten geweest waarop de bestuurders van de betrokken partners uit Twente met elkaar hebben gesproken over hun bijdrage aan de klimaatdoelstellingen. Ook zijn er lokaal en regionaal diverse (online) bijeenkomsten geweest of zijn digitale enquêtes voor inwoners en belanghebbenden gehouden vanuit verschillende perspectieven.

Om de richting voor de keuze over de Twenterandse bijdrage te bepalen, is in mei 2020 in Twenterand een inwonerpeiling over duurzame energie uitgezet. De uitkomsten van de inwonerpeiling, het raadsbesluit en de Motie volgorde van maatregelen van december 2019, hebben geleid tot het besluit van het college voor een bijdrage van 82 GWh aan de RES Twente. De informatie over de RES Twente en het collegebesluit is gedeeld via de gemeentelijke website ([Energie neutraal Twenterand 2050 | Twenterand](#)), social media en persbericht. Voor inwoners uit het zoekgebied Vriezenveen zuid oost en de omgeving is op 26 april 2021 een informeren webinar gehouden (www.twenterand.nl/zoekgebied-zuid-oost-vriezenveen).

De NLVOW (Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines) heeft een open brief gestuurd waarin wordt gepleit voor een moratorium voor wind-op-land. In Twente heeft de Stichting Behoud Twents landschap een brief aan de gemeenten gestuurd met bezwaren tegen wind (vooral in het gebied van de NOT-gemeenten). De participatiecoalitie¹ heeft de raden 'spiekkaarten' voor de beoordeling van de RES aangeboden.

De lokale en regionale inbreng van belanghebbenden is gebundeld en staat sinds medio mei op www.energiestrategietwente.nl met een verwijzing naar de manier waarop de inbreng is verwerkt in de RES Twente 1.0.

Inwoners, belangenorganisaties en volksvertegenwoordigers maken zich zorgen of het informeren en betrekken van de inwoners en ondernemers in Twente in voldoende mate is gebeurd. Als regionaal uitgangspunt stelt de RES Twente dat vervolgstappen in afstemming met de omgeving moeten worden

¹ De participatiecoalitie is een samenwerking van 5 landelijke bewonersorganisaties en betrokken bij het Klimaatakkoord.

gerealiseerd door subregionale samenwerking, gebiedsgerichte en grensoverschrijdende participatie en met minimaal 50% lokaal eigendom (zie hoofdstuk 7 van het Koersdocument). Hierbij speelt het een rol dat we gaan van abstracte informatie over de RES-en naar steeds concreter en dichter bij de inwoners en we intensiever in gesprek moeten. Na de RES 1.0. stopt het gesprek niet. Bij elke stap worden inwoners betrokken en vindt opnieuw afweging plaats.

1.4 Planologisch wettelijk kader

De opgaven van de RES Twente 1.0 voor elektriciteit en warmte moeten uiteindelijk juridisch verankerd worden in het gemeentelijk beleid voor de fysieke leefomgeving. Omdat ruimtelijke ordening gedecentraliseerd is moeten keuzes over functies, opgaven en belangen primair gemaakt worden door de provincie en de gemeenten. Dat betekent dat de uitwerking van de RES Twente 1.0 moet worden vastgelegd in de instrumenten van de Omgevingswet:

- Gemeentelijke omgevingsvisie (GOVI)
- Provinciale omgevingsvisie (POVI)
- Nationale omgevingsvisie (NOVI)

De RES Twente 1.0 zelf is geen structuurvisie. De RES Twente 1.0 hoeft formeel niet ter inzage te liggen, maar het voorlopig ontwerp is wel openbaar beschikbaar gesteld voor vragen en reacties. De vaststelling van de RES is geen besluit in de zin van de Awb, waartegen bezwaar en beroep mogelijk is, omdat de RES geen juridische binding heeft en niet op (externe) rechtsgevolgen is gericht. De RES heeft meer een politiek-bestuurlijk karakter.² Het betrekken van relevante partijen en personen maakt wel onderdeel uit van het maken van een RES.

UITVOERING

Landelijk is afgesproken dat iedere regio voor 1 juli 2021 de definitieve RES moet indienen bij het Programmabureau Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (NP RES). In Twente besluiten alle gemeenteraden, algemene besturen van de waterschappen en provincie uiterlijk 8 juli 2021 over het vaststellen van de definitieve RES Twente 1.0. Voor 10 juli wordt de definitieve RES Twente 1.0 door de voorzitter van de stuurgroep aan het NPRES gestuurd.

Monitoring

Hoever de Twentse gemeenten zijn in de uitvoering wordt gemonitord in de RES Twente monitor. De voortgang van de uitvoering wordt elk half jaar geactualiseerd (in juni en december).

FINANCIËN

Deelname aan de regionale samenwerking is tot op heden kostenneutraal voor de gemeenten tot het einde van 2021, maar vraagt wel inzet van de lokaal betrokken ambtenaren. Voor het voortzetten van de RES organisatie zijn door de VNG en IPO middelen gevraagd van het Rijk. De inzet in de vorm van ambtelijke uren als bijdrage aan de RES Twente wordt voorlopig geschat op ca 120 uur per gemeente voor het jaar 2021. De ambtelijke inzet voor de lokale opgave is daarin niet meegerekend.

In het kader van het artikel 2 onderzoek Klimaatakkoord is er door het bureau AEF het rapport 'Uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord voor decentrale overheden in 2022 – 2030' uitgebracht. Vervolgens heeft de Raad van Openbaar Bestuur (ROB) hierop een advies gegeven. De gemeenten hebben een substantiële bijdrage nodig om de taken uit te voeren. Een onderdeel hiervan zijn de taken die behoren tot het uitvoeren van de RES. De rapportage inclusief het ROB advies maakt onderdeel uit van de kabinetsonderhandelingen.

COMMUNICATIE

De RES Twente 1.0 was onder embargo tot 18 mei 17.00 uur. Toen is deze via een centraal (regionaal) persmoment bekend gemaakt aan de pers. Na afloop van het persmoment is een persbericht en woordvoeringslijn verzonden, die ook met de partners is gedeeld. Woordvoering en eventuele persvragen verlopen via de RES Twente.

Voorafgaand aan het persmoment is de opgemaakte versie van de RES Twente 1.0, bestaande uit het koersdocument en bijlagenboek, aan alle griffies verzonden voor doorzending aan alle

² Zie NP RES [Nationaal Programma Regionale Energiestrategie - Regionale Energiestrategie \(regionale-energiestrategie.nl\)](https://www.npres.nl/nationaal-programma-regionale-energiestrategie-regionale-energiestrategie.nl)

volksvertegenwoordigers. Het strategisch koersdocument, het bijlagenboek en de moties/reacties van de volksvertegenwoordigers zijn beschikbaar op www.energiestrategietwente.nl.

Burgemeester en wethouders van Twenterand
de loco-secretaris,

D.H.M. Lammertink

de burgemeester,

mr. J.C.F. Broekhuizen

Bijlagen:

- Koersdocument Regionale Energiestrategie Twente 1.0
- Bijlagenboek RES Twente 1.0 (niet ter vaststelling)
- Reacties NLVOW en SBTL
- Spiekkaart RES participatiecoalitie
- App RES Twente – Twenterand [RES Twente \(res-twente-tool.nl\)](http://res-twente-tool.nl)